

mooie boomen blijven staan. Wanneer ook op sommige plaatsen de weg niet breeder dan 3 m wordt, zoodat twee met hout beladen wagens elkander niet kunnen passeeren, dan is dat per slot van rekening ook geen onoverkomelijk bezwaar, indien maar op het andere en grootste gedeelte van den weg dit wél mogelijk is.

Dit zijn tot nu toe zuiver aesthetische overwegingen geweest waaraan onze houtvester zich heeft overgegeven, maar als hij zich afvraagt of het laten staan van enkele fraaie boomen ook economische beteekenis heeft, dan komt hij tot de aangename ontdekking, dat dit inderdaad ook de verstandigste oplossing is. Door het hakken van een kaarsrechte breede laan in zijn bosch vergroot hij het stormgevaar en de kans dat de wind door de onbeschermden randen zijn bosch zal binnendringen. De eenige boomen, die blijven staan, kunnen de kracht van den storm breken, maar bovendien is een versch gehakte kaarsrechte laan gedurende lange jaren een leelijk gezicht. De gespaarde exemplaren verzachten dien aanblik in hooge mate. Mocht het bosch verkocht worden, dan wordt naast de eigenlijke houtwaarde ook wel degelijk met het uiterlijk daarvan rekening gehouden. De waarde zal door dezen maatregel eerder verhoogd dan verlaagd worden.

Laren N.H.

Ir. W. BURDET.

SEPTEMBER.

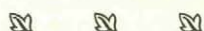
Alweer vlindermaand. Let eens op Atalanta en wel op de roode band in den voorvleugel. Vele hebben een wit vlekje in dat rood. Heimans heeft dat vijfenveertig jaar geleden ook al verteld in ons eerste boekje Van Vlinders, Vogels en Bloemen, en die witte vlek zou dan maar zelden voorkomen. Later is beweerd, dat haast alle wijfjes-atalanta's die witte vlek hadden (zie L.N. XL p. 77) en ook alweer dat hij toch ook wel veel bij de mannetjes voorkomt. En nu wordt weer gemeld, dat men dat witte vlekje haast nooit meer te zien krijgt. Frohawk zegt, dat hij in oude verzamelingen die vlek heel dikwijls vindt, maar in nieuwe broedsels heelemaal niet meer b.v. in een stel van 120 beesten. Nu lijkt dat misschien niet van veel belang, maar het heeft toch wel degelijk beteekenis dat dergelijke dingen „gebeuren” al weten wij ook niet waardoor en hoe.

We raken nooit uitgekeken en ieder jaar brengt weer nieuwe ervaringen. Ik was al zoo blij met mijn „vaste datums” zooals „Teunisbloem begint te bloeien 21 Juni” maar 1938 heeft heel wat wijzigingen in den kalender gebracht. Verscheidene rozetten van Teunisbloem en Toorts hebben geweigerd om in bloei te komen. Sommige schijnen dat nu nog in te willen halen maar andere wachten liever tot 1939. Zodoende kunt ge nu zien: najaarskiemplantjes uit zaad van 1937, voorjaarskiemplantjes uit zaad van 1937 (nu meestal reeds tot rozetten opgegroeid) rozetten uit zaad van 1936, die normaal gebloeid hebben; rozetten uit zaad van 1936, die nu beginnen te bloeien en den indruk maken van eerste-jaars-bloeiers; echte eerste-jaars-bloeiers uit kiemplanten van voorjaar '38, rozetten uit zaad van 1936, die hun bloei uitstellen tot 1939. Dit geldt zoowel voor *Oenothera biennis* als voor *Oenothera muricata*. Deze laatste vertoont nog de bijzonderheid, dat de „vertraagde rozetten” niet aangedrukt aan den grond blijven maar opgericht staan. Let er eens op, of andere tweejarige planten zich ook zoo gedragen. Het verschijnsel doet zich ieder jaar voor maar nu, in 1938, wel heel duidelijk.

Stofzaad is nog al aardig te voorschijn gekomen hoewel natuurlijk ook vertraagd. We krijgen nu een kansje om te ontdekken, door welke paddestoel deze plant geregeld wordt vergezeld. Ik weet het nog altijd niet en moet mij er over beklagen, dat ik in dit en ook in andere gevallen zoo weinig medewerking ondervind van onze lezers. De studie van de plantengezelschappen moet zich zeker toch ook bezig houden met de paddestoelen. Aan de plezierige zekerheid dat *Larix* altijd begeleid wordt door *Boletus elegans*, Berk door Vliegenschwam en nog een half dozijn-tje dergelijke feiten, daar hebben we niet genoeg aan. Jarenlange waarneming op een en hetzelfde

terrein kan ons hier helpen. Daarvoor is bestendigheid noodig, zoowel van terrein als van waarnemers. Die van het terrein kan verkregen worden in de natuurmonumenten en de studieparken (zoals Thijssse's Hof), die van de waarnemers door het formeeren van speciale studieclubs in het kader van de Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging, de Nederlandsche Jeugdbond voor natuurstudie en dergelijke corporaties, de „zuiver wetenschappelijke” vereenigingen niet te vergeten. Wordt er ook een „tweede ronde” gegeven in Meyndel?

JAC. P. TH.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Belangrijke watervogels op Voorne. De drie meren, welke Natuurmonumenten op Voorne bezit, geven ieder jaar, en zulks veelal afhangende van den waterstand, min of meer bijzondere watervogels te zien. Twee meren, Het Breede Water en het Quackjes Water, zijn midden in de duinen gelegen en resp. ± 60 en ± 20 ha groot. Het derde meer is het meertje De Waal, liggende in de Strypepolder, betrekkelijk vlak tegen het dorp Rockanje aan en is bekend om zijn bodem-flora- en fauna-onderzoek door verschillende geleerden, bij het gewone publiek bekend door den strijd of de modder al dan niet radiumhoudend is. In het meertje De Waal treft men, behalve de gewone watervogels, het woudaapje aan, ten minste indien de waterstand al het rietland niet doet opdrogen. Dit jaar was alles droog en was slechts een betrekkelijk kleine plek open water tusschen het totaal uitgedroogde rietland. In de andere twee meren, welke gelegen zijn te midden van zwaar met liguster, duindoorn, waterwilgen en andere duinheesters begroeide duinen, treft men, naast de zeer veel voorkomende en zeer veel broedende zomertaling (de wintertaling broedt gewoonlijk slechts in kleine getale) gewone wilde eend en slobbeend, elk jaar andere min of meer bijzondere eendsoorten broedend of met jongen aan. Eenige jaren geleden broedden er in het Breede Water pijlstaarten en smienten, die verleden jaar en dit jaar niet als broedvogels voorkwamen. Verleden jaar broedden er een paar krakeenden, dit jaar kan als bijzonderheid gemeld worden het broeden van een 8-tal koppels tafel-eenden en een 7-tal koppels kuifeenden. In de duinen zelf broeden jaarlijks honderden berg-eenden, dusdanig veel dat een leek geneigd zou zijn over duizenden te spreken. De watersnippen treft men in het broedseizoen overal in de duinen aan, somtijds broedend, in de meeste gevallen echter vindt men het nest in de dichte begroeiing niet. (Het nest van de watersnip is niet gemakkelijk te vinden). Ook is de laatste jaren een houtsnip broedend waargenomen, hoewel deze vogel eigenlijk niet als watervogel te rangschikken is.

Deze drie meren van Natuurmonumenten, welke een 5-tal km van elkaar liggen, bieden gezamenlijk een prachtige broedgelegenheid en standplaats voor de watervogels. Men ziet dan ook de vogels van het eene meer naar het andere trekken. Duidelijk ziet men de trekrichting. Zwanen, op het Quackjeswater uitgebroed (achterblijvers van den strengen winter 1928-1929) vliegen van het eene meer naar het andere. Soms ziet men in het Breede Water 2 zwanen, soms ziet men er 7 of 8. In den trektijd kan dit aantal tot 30, 40 of 50 oplopen. Terwijl de naburige eilanden steeds door ganzen bezocht worden en nimmer door zwanen, is het op het eiland Voorne juist omgekeerd. Ganzen komen er nimmer. Zwanen altijd. De zwanen, die er thuis hooren, zijn de wilde exemplaren van de *Cygnus Olor*; de zwanen, die op den trek de duinmeren bezoeken, zijn de drie bekende zwaan-soorten. Het is een prachtig gezicht indien men midden in den zomer deze reuze-vogels van het eene meer naar het andere ziet vliegen. Zij vliegen laag over de duinen heen. Iedereen op het eiland kent ze. Gelukkig dat de jacht op deze prachtvogels gesloten is.

Welke bijzonderheden zullen de volgende jaren de drie meren aan watervogels te zien geven?
Rotterdam, Augustus 1938.

J. VAN HOEY SMITH.

Vogelbescherming. In „Naturschutz”, 1938, No. 2 trof mij een artikel over den bouw van een nieuwen watertoren voor de stad Ludwigsburg. Op aandrigen van een vogelvriend zijn op de zuid- en zuidoostzijde van den toren in de ommanteling van baksteen 4 nestruimten voor kerkuilen en steenuilen, 13 broednissen voor torenvalken en kauwtjes en 35 nestgaten voor gier, zwaluwen en andere kleine vogels aangebracht. Reeds in het eerste bedrijfsjaar (1937) maakten 3 paar torenvalken, 6 paar kauwtjes, 1 paar steenuiltjes, 1 paar kerkuilen en eenige gierzwaluwen van deze nestgelegenheden gebruik.

Den Haag, Juli '38.

J. E. CARRIERE.

Europeesche Kanarie in Arnhem. Sinds ± 10 dagen komt bij ons in een vogelhuisje